

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/93/2017
Identifikačné číslo spisu:	5714216440
Dátum vydania rozhodnutia:	30.08.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5714216440.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého Y. T., nar. R. XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, bytom u matky, dieťa rodičov: matka Y. W., bývajúca v P., otec P. T., bývajúci v P., zastúpený JUDr. Zuzanou Vilčekovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Kubínska č. 1104/6, o zmene úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 20 P 269/2014, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. decembra 2016 sp. zn. 10 CoP 69/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Martin (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. apríla 2016 č. k. 20 P 269/2014-100 určil, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým Y. T., nar. R. XXXX: a/ každý páry týždeň v kalendárnom roku od piatku od 16,00 hod. do nedele do 19,00 hod., a to len počas príslušného školského roka, b/ každú stredu v kalendárnom roku od 14,30 hod. do štvrtku do 8,00 hod., a to len počas príslušného školského roka, c/ cez Veľkú noc každý kalendárny rok Veľkonočný pondelok od 9,00 hod. do 17,00 hod. a páry kalendárny rok od štvrtku predchádzajúcemu veľkonočným sviatkom od 9,00 hod. do utoru po veľkonočných sviatkoch do 19,00 hod., d/ cez letné prázdniny každý kalendárny rok od 16. júla od 9,00 hod. do 31. júla do XX,XX hod. a od 12. augusta od 9,00 hod. do 31. augusta do 19,00 hod., nepretržite, e/ cez Vianoce, Nový rok a vianočné prázdniny každý páry kalendárny rok od 23. decembra od 9,00 hod. do 6. januára nasledujúceho kalendárneho roka do 19,00 hod. nepretržite, f/ matka je povinná maloletého Y. T. na styk riadne pripraviť a styk otca s maloletým umožniť, g/ otec si maloletého Y. T. prevezme pred bytom matky a po ukončení styku odovzdá matke pred týmto bytom, h/ rodičia sú povinní v prípade, že sa styk nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po jej vzniku; i/ týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 20 P 358/2005 zo dňa 22. mája 2006, j/ vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie otca maloletého rozsudkom z 29. decembra 2016 sp. zn. 10 CoP 69/2016 potvrdil napadnutý rozsudok vo vzťahu k novourčenému rozsahu stretávania sa otca s dieťaťom a súčasne pristúpil pri nezmenenom skutkovom stave k zmene napadnutého rozsudku spočívajúcej len v odlišnej úprave styku (než určil súd prvej inštancie) počas letných prázdnin, keď akceptoval otcom navrhovaný rozsah stretávania s maloletým v období od 12. augusta do 3. septembra.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletého (ďalej aj „dovolateľ“) dňa 3. apríla 2017, t. j. za účinnosti nových civilných kódexov od 1. júla 2016, a to Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“) a Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z.z. ďalej len „CMP“). Prípustnosť dovolania odôvodňoval s poukazom na § 420 písm. f) CSP, pretože podľa jeho názoru došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že dôvody odvolacieho súdu, pre ktoré vyhovel návrhu matky, keď potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie označil za protirečivé. Súčasne namietal závery súdu z dôvodu priameho rozporu so záujmom maloletého, pričom je toho názoru, že dostatočne vykonaným dokazovaním bolo možné dospieť k inému záveru, prospešnejšiemu pre maloletého. Tvrdil, že nezohľadnením jeho návrhu a ním predložených dôkazov súd de facto znemožnil otcovi zabezpečiť všestranný vývoj maloletého, keďže otec sa nemôže riadne podieľať na príprave maloletého na jeho budúce povolanie a uplatnenie v živote, a to aj napriek tomu, že sa otec chce starať o maloletého vo väčšom rozsahu. Ďalšie pochybenie pri uplatnení princípu spravodlivého procesu otec vidí v tom, že súd neumožnil maloletému pri jeho výsluchu oboznámiť sa s návrhom otca na zmenu úpravu styku, aby mal možnosť vyjadriť sa k nemu a posúdiť ho. Namietal, že rozhovor s maloletým súd viedol účelovo, v záujme matky, pretože sudkyňa maloletého oboznámila s návrhom matky na úpravu styku, zatajila návrh otca na úpravu styku, čím maloletému znemožnila objektívny výber a ovplyvnila jeho rozhodnutie smerom, ktorý požadovala matka. Bolo povinnosťou doplniť výsluch maloletého tak, aby mohol prezentovať svoj objektívny názor aj k spôsobu úpravy styku navrhovaného otcom. Dovolateľ si je istý, že maloletý by sa jednoznačne vyjadril, že súhlasí s návrhom otca, čiže nesprávnym procesným postupom súd narušil práva dovolateľa i maloletého vyplývajúce z čl. 6 CSP. Poukázal na arbitrárnosť rozsudku, neadekvátny a neopodstatnený názor krajského (i okresného) súdu, že pokiaľ sa otec nezúčastnil pojednávania, je možné pochybovať o jeho úprimnej snahe stretávať sa s maloletým, keď bol otec riadne zastúpený advokátom a pritom každú neprítomnosť na pojednávaní riadne ospravedlnil. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Matka maloletého ani kolízny opatrovník sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností patrí medzi konania v o veciach starostlivosti súdu o maloletých, t. j. medzi mimosporové konanie, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 111 a nasl. CMP. Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). To platí i pre konanie o dovolaní. Keďže CMP neustanovuje inak, bolo potrebné na dovolacie konanie v danej veci aplikovať CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie otca je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné (§ 447 písm. c) CSP).

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade otec maloletého vyvodil dovolací dôvod ako porušenie práva na spravodlivý súdny

proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa názoru odvolacieho súdu ale tak robí neopodstatnene.

9. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom, či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

12. Dovolateľ v súvislosti s procesným nedostatkom § 420 písm. f/ CSP namietal, že dôvody rozhodnutia odvolacieho súdu sú protirečivé (t. j. namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia), videl nedostatky v procese dokazovania (keď odvolací súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, nebral do úvahy ním navrhnuté dôkazy a nevyslúchol maloletého). Taktiež poukázal na arbitrárnosť názoru odvolacieho súdu.

13. K tvrdeniu otca maloletého o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „SR“) sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

14. V danom prípade odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštalácie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlil jeho podstatné dôvody, citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlil právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 O.s.p.). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15. Dovolacia námietka o porušení § 420 písm. f/ CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, svojvoľné, dostatočne neodôvodnené, nie je preto opodstatnená.

16. Dovolateľ ďalej namietal nedostatky v procese dokazovania, keď odvolací súd nesprávne vyhodnotil dôkazy, nebral do úvahy ním navrhnuté dôkazy a nevyslúchol maloletého, k čomu dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy (O.s.p.) dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového i mimosporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe čoho je vyššie uvedená námietka dovolateľa nedôvodná.

17. So zreteľom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie otca maloletého dieťaťa nie je podľa § 420 písm. f/ CSP procesne prípustné, preto najvyšší súd jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.